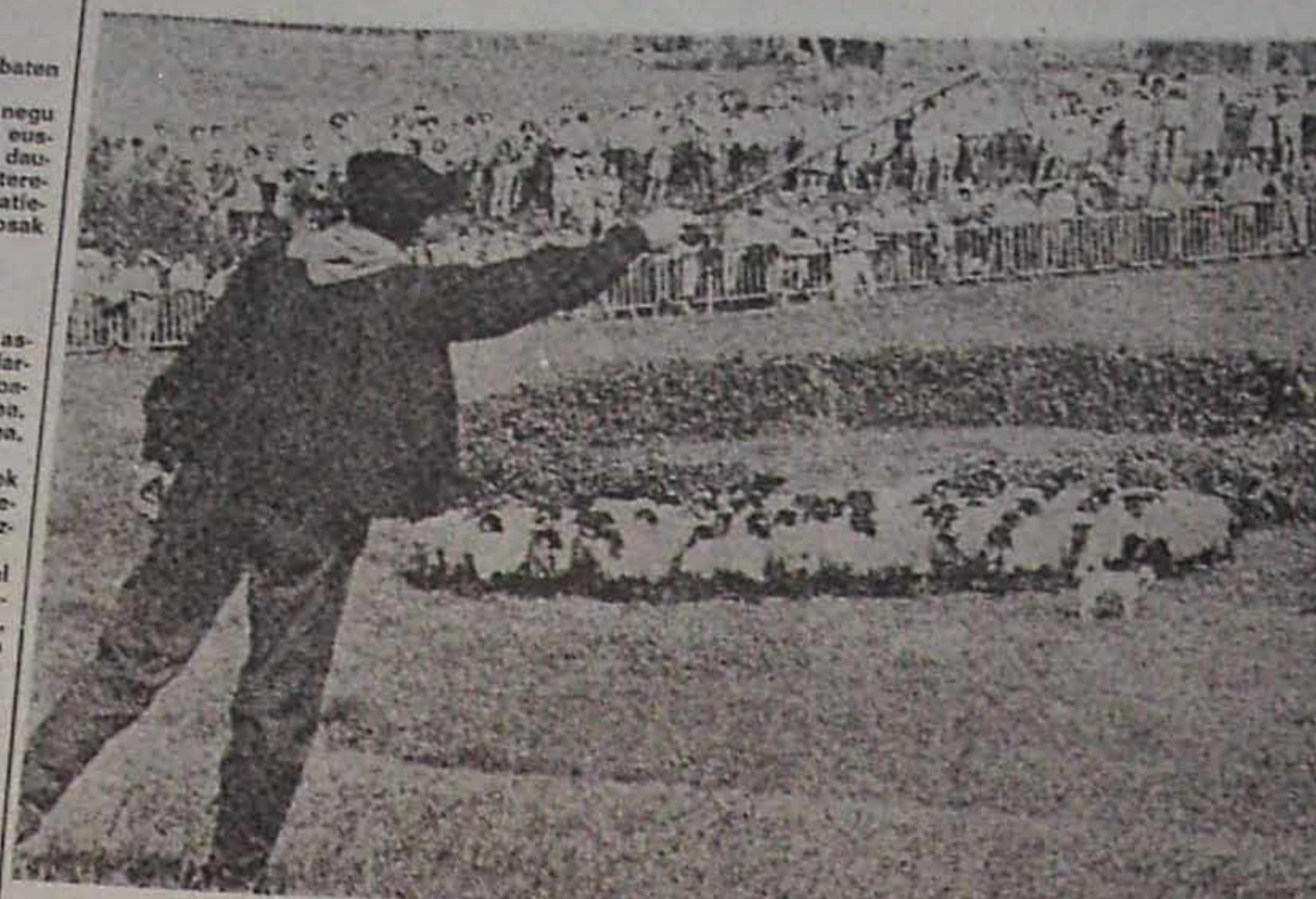

emendik

TXAKURRAK DIRALA-TA.

Iraillaren 28'an Oñati'ko Ardi-zakur konkursoa.

Txakurra gizonaren lagun

Begi-blotzatan sartua dogu txakurra. Pozik naiz triste gabiltzanetan, bera da gure lagun zintzo, jator, leiala. Ontan bai gertaera arrigarri asko! Mendian, etxeen, uretan, geure ondoan, geu zaintzen dabilgigu beti. Txakurral! Zelako dardara dauan edozein txakurrek, itzokaz del egiterakoan.

Nik ba-dot arratoi-txakur bat, bizi-bizia, gauza guztia ulertzen dituna, itz egitea bakarrik palta yakona. Ez deutsot sekula Izenik jarri; baiña, «Txakurra!» nik esatean, edo txistua jo, tximista lez datorkit ondora. Tasari, gizarteaz gogait eginda lez, berarekin emon oitutu ordu luzeak, zelairik zelai, orrekaz erreka, zulorik zulo, ormarik orma. Dena yat begi, dana belarri. Balita izuti be, baiña sugerik audiak arrapatzentzat.

Txakur-txapelketa Oñati'n

Lengo illaren 28'an, igande eguzkitsuz, iragarrira egoanez, Oñati'ko Santa Luzia zelai-landan ardi-txokuren konkursu ospatu zan: Ardi-txakurren trebetasuna ikusteko X'garren Nazio-arteko Txapelketa. Millaka ikusle batu ziran bertan zein-gelagoka ori ondotik ikusi nairik. Azken urteotan, beste giza-beleko batzuk erdi-aztuta, tali ortako kirol ta jolasetara joak gara; orain landara naiz perretxiku konkursu bat, gero txakur-saloak or-emen Goikoak geuretzat ipinitako gauzak be eurena merezi. Ta gaur txakur-konkursuak bederitugu.

Toki egokiak ditu Oñati'ko ardi-txakur konkursu batzuk. Zelai zabal girotsuak ingurueta. Eta ementxe ospatu euskuen auren munduko ardi-txakur Txapelketa nagusia. Ta ona eldu ziran, Jakiña, Euskalerriko, Kastillako, Kataluñako eta Prantziako txakurdunak, euren txakur, txikiak atzetik, begi-aundi, burtan-ikara ta milin-luze, abezala. Etzan ezer palta goizeko amalkak ingururako, jentea ugari, 16 txakur txiki ta eguzkia blei-blei. Maiokoak be, au da, eritxi-emolileak be J. M. Leturia, I. Oregi, T. Untzalu ta J. L. Iriondo-en egoan, begi-zoli ta lapitz eskuan.

«Riki» ta lagunak

Txakurren len-zeregiña, au izan zan: txakur bakotxak, banan-banan, ikurrin pitifez asitutako zelai-une bat, talderuntz blurtzean, birritan, artzaiñaren abotsera atan be, gelditu bear eben. Bizkaiko Iru txakurrek —Mañari'ko «Riki» ta «Jai»-k eta Zeanuri'ko «Pastor»-ek— guztiz ederto bete eben euren arazoe; bardin Azkolti'ko «Linda»-k eta Lizarraga ko «Txiki»-k be; baiña zazpik ez eben ondo egin, eta kanpo geratu ziran.

Zoragarria auxel Sen biziko ta mendeko ager ziran txakurrak. Izkuntza guztietan, edo beintzat euraz, erderaz, prantsesxez, katalanez, biarnesez delten yaken, edo oiuka, txistuka, kifuka, Itz-erdika, A-bezarri tente ta zoliak!

Bigarren saloa onela Izañan zan: 120 ardiako artal malkoak egoan lekuaiño ekarri ta metro biko a-tertza bietan Iru metroko ordea eukan es i batetik rau Igaro-erazo. Etzan gauza samurra, ta txakurrak koa istillu Izañan eben ardiakaz. Mañari'ko «Jai» berakano Itxi eben onakoan; balta Zeanuri'ko «Pastor»-Txiki, naparra, «Berger» (II) prantsesa ta «Tipic»-talana be.

Azken saloa. Lau eldu ziran onaiño. Ta au Izañalauron egiteko: 50 bat ardiako taldea, amar metro bal-inguruka eukazan eskorta barruan, metro biko a-tik sartzea. Etzan au be lan goxoa, ta Izañan eben besotzerakoan naikoa buruko min txakurrak eta txakur zaiñak.

Ardiak lenengotan muker, izukor eta uxu Izañalauran, gero pixkaka ezi ta mantzotu arren. Orangoan, etaz, txapelgoan lenengo egozanetatik barik, azkenengatik asil zan salo, ekipaldia. Beraz, lenengo «Berger» prantsesa, ta etxitun sartu ardiak eskortara; gero, «Lada», azkoiarria, ta sartu zitun; irugarren, «Turko», maloiarria, ta sartu zituan; ta, azkenez, Mañari'ko Srafin Etxanobe 19 urteko artzain-mutilaren «Riki», onen bat-batean, altaren egin orduko, sartu ta ate egin zituan. «Riki» lau urteko txakur-emea dozu: berazti konkursotan parte artu dau ta zazpitan txapelduna geratu.

Saridunak

Sariak banatzerakoan, onela gelditu ziran: 1.º «Riki» Mañari'ko (Bizkaia); 2.º «Turko», Aramaikoa (Araba); 3.º «Linda», Azkoiarria (Gipuzkoa); 4.º «Berger» (I) Mauleon'goa (Frantzia); 5.º «Jai», Mañari'ko (Bizkaia); 6.º «Pastor», Zeanuri'ko (Bizkaia); 7.º «Txiki» Lizarraga (Nabarra); 8.º «Berger» (II), Comou-Cihig neko (Prantzia); 9.º «Bijou», Zuberoakoa; 10.º «Tigre» Villamaiñangoa (Leon).

Artzaiñak jantzi dotorez, euren erri-solinokoz agertu ziran. Antan leondarrak eta katalanak nagusi, ta euren sariak Izañan zituen. Lenengo, Ruano analak eta, bigarren, Castellar de Muchn'eko Armengol'ek, euren kopak eroan zituen.

An ziran Espana'ko ta Prantzia'ko telebixtakoak be, euren tresna astunakaz. Rodriguez de la Fuente jaunak, galibera, barriketa, argazki ta antzeko batzuk be artu ebaezan «Fauna» ta «Aventuras» deritxon telebixtako emonaldiatarako. Emetik atera dalgunez, ba, txakurroko be gaur ez dira edozer gauza.